

Фонд іноземних видань становить понад 770 000 примірників основними європейськими мовами. У бібліотеці є цінні довідкові видання: "Енциклопедичний словник Брокгауза та Ефрона", "Британіка", енциклопедичні словники Мейера, довідники з різних галузей знань [3, с. 89].

Імператорський Харківський університет був і залишається одним із провідних університетів Східної Європи. Внесок науковців та студентів університету важко переоцінити, бо саме вони зібрали багату колекцію книг та рукописів, мали власне видавництво та розширювали різні наукові напрямки.

Список використаних джерел

1. Багалей Д. И. Деятели Харьковского университета: Роль В. Н. Каразина, С. О. Потоцкого и И. Ф. Тимковского в первоначальном устройении Харьк. ун-та. ХГВ. 1891. 24 нояб. (№ 303). С. 2; 26 нояб. (№ 305). С. 236.
2. Возникновение Харьковского университета: (Ист. справка). ЮК. 1902. 18 сент. (№ 7497). С. 254. Подпись: «Лви»
3. Дятлов О. В. Несподівана першість, або До питання про передісторію заснування Харківського університету. Древности, 1995: Харьк. ист.-археол. ежегодник. Х., 1995. С. 88–90.
4. Коломієць Т. В. Українське культурне життя Харківського університету за час ректорства Д. І. Багалія. *Багаліївські читання в НУА*. III. Д. І. Багалій: культура Слобідської України. Х., 2000. С. 25–28.

Людмила ПОЛТАВСЬКА

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У сучасному освітньому середовищі закладів загальної середньої освіти впроваджуються прогресивні покликання щодо якісної підготовки молоді, адже здобуття повної загальної середньої освіти – важливий етап у житті кожної молодої людини. Важливим етичним принципом, реалізація якого розпочалася з 2017 року, що актуалізується в концепції Нової української школи, є академічна доброчесність учасників освітнього процесу закладів освіти. Усі учасники освітнього процесу зобов'язані послуговатися такими важливими засадами, бути щирими у міжособистісних відносинах, у стосунках у межах навчальної діяльності, позаурочної роботи.

Окрім норм Конституції України, «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про авторське право і суміжні права», «Про наукову та науково-технічну діяльність», а також вимоги міжнародних практик і рекомендацій щодо забезпечення принципів академічної доброчесності [5].

Обрана для дослідження тема є актуальною, зважаючи на сучасні реалії та умови організації освітнього процесу, які потребують дотримання академічної доброчесності. Теоретико-методологічну основу проекту склали положення щодо саморегуляції навчальної діяльності учнів, взаємодії педагогів та школярів, необхідності прозорості та відкритості у взаєминах учасників освітнього процесу, викладені в працях вченої М. Гриньової [1-2]. Дистанційне навчання як вид навчання та дотримання академічної доброчесності в цьому процесі привернуло увагу науковиці Н. Пивовар, міжнародні підходи у формуванні інформаційно-комунікаційних компетентностей та співвідношення довіри до результатів навчання та програмованих результатів навчання в контексті

євроінтеграційних процесів досліджує О. Овчарук, а цифрове громадянство як педагогічну проблему досліджує Л. Процай [4; 6].

Реформування освіти у світлі концепції «Нової української школи» порушує проблеми дотримання етичних цінностей в освіті та підготовці випускників до професійного становлення. Принципи академічної доброчесності є базовими з етичних категорій у науковому й освітньому середовищі. Вони лежать в основі дотримання закону і встановлення унормованих взаємин серед учасників освітнього процесу, призвичаюють учнів та педагогів на практиці використовувати здатність приймати етичні рішення і діяти відповідно до них [3, с. 8]. Методичні рекомендації з підтримки принципів академічної доброчесності в освіті визначають основні підходи щодо процедури та критеріїв впровадження і використання принципів академічної доброчесності в шкільному освітньому процесі, підготовки учнів до отримання професійної освіти і самоосвіти.

Справедливість у межах забезпечення академічної доброчесності передбачає неупереджено однакове ставлення до всіх учасників процесу отримання та надання освітніх послуг, наукової діяльності, уникнення дискримінації та нечесності.

Політика та процедури забезпечення академічної доброчесності визначаються закладом освіти у внутрішньому документі з академічної доброчесності (кодекс етики, кодекс честі, кодекс академічної доброчесності тощо), що затверджується колегіальним органом управління закладу освіти або тієї установи, якій цей заклад підпорядкований.

Нормативні документи повинні чітко регламентувати:

- види академічної відповідальності за конкретні порушення академічної доброчесності;
- процедури встановлення і доведення фактів порушень академічної доброчесності;
- процедури прийняття рішень про академічну відповідальність учасників освітнього процесу, а також органи, що приймають такі рішення;
- процедури апеляції для осіб, яких звинувачують у порушенні академічної доброчесності.

Первинну перевірку на наявність ознак академічного плагіату мають здійснювати кваліфіковані експерти з використанням якісного програмного забезпечення. Звісно, результати автоматичної перевірки не є гарантією відсутності плагіату, тому можуть застосовуватися лише як один із складників системи забезпечення якості. Учаснику освітнього процесу, якого звинувачують в академічному плагіаті/самоплагіаті, а також в інших порушеннях академічної доброчесності, має бути забезпечена можливість надання пояснень та доведення своєї невинуватості.

Декларація доброчесності здобувачів освіти є документом, який укладається для підтвердження етичних принципів осіб. Декларація доброчесності підписується особисто здобувачем освіти і є моральним і етичним документом, що має, на нашу думку, юридичне значення.

До основних видів порушень академічної доброчесності належать:

- Академічний плагіат та самоплагіат.
- Фабрикація дослідження.
- Фальсифікації (фальсифікація та присвоєння авторства; створення академічного тексту на замовлення).
 - Обман (імітація освітньої та наукової діяльності; неправдиве співавторство; свідоме викривлення посилань на джерела; проходження процедур оцінювання результатів навчання підставними особами).
 - Несамостійне виконання завдання (списування; отримання незарядженої допомоги; виконання завдання іншою особою).
 - Протиправний вплив та отримання неправомірної вигоди (хабарництво).

- Порухення вимог щодо оцінювання.

Формами порушення вимог щодо оцінювання є: надання нездволеної доподоги під час оцінювання; створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження оцінювання; відсутність реагування на несамостійне виконання завдання; необ'єктивне оцінювання компетентностей педагогічних працівників під час атестації чи сертифікації [5].

Отже, для закладу освіти є обов'язковим наявність системи дотримання академічної доброчесності, яка передбачає те, що учасники освітнього процесу повинні бути ознайомлені з положеннями і актів вищої юридичної сили. Тому складниками такої системи можуть бути: законодавча база, структурні підрозділи, які впроваджують систему забезпечення академічної доброчесності, інструменти впровадження й контролю за дотриманням академічної доброчесності учасниками освітнього процесу. До інструментів упровадження цього слід віднести: правову культуру, дотримання академічної доброчесності, правопросвітницька, правовиховна діяльність з популяризації академічної доброчесності, інформаційно-роз'яснювальна робота (індивідуальне й колективне консультування). До інструментів контролю належать: наявність програм для встановлення унікальності текстів та виявлення ймовірних фактів порушення академічної доброчесності (Unicheck), застосування санкцій у разі порушення академічної доброчесності, підписання декларацій принципів академічної доброчесності.

Список використаної літератури

1. Гриньова В. Педагогічна взаємодія суб'єктів педагогічного процесу. *Лекції з педагогіки вищої школи* : навч. посіб. за ред. В. І. Лозової. Х., 2006. С. 363–375.
2. Гриньова М. Саморегуляція навчальної діяльності учня. *Концепції та методичні моделі вивчення змісту освітніх галузей у профільній школі* : наук. зап. Гол. упр. освіти і науки Полт. облдержадміністрації, Полт. обл. ін-т післядипломної пед. освіти імені М.В. Остроградського. Полтава, 2011. Вип. 1. С. 13–16.
3. Овчарук О. Інформаційно-комунікаційна компетентність як предмет обговорення: міжнародні підходи у формування інформаційно-комунікаційних компетентностей у контексті євроінтеграційних процесів створення інформаційного освітнього простору. Київ, Україна: Атіка, 2014. С.7–16.
4. Пивовар Н. Дистанційне навчання як новий вид сучасного навчання. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Методика навчання природничих дисциплін у вищій та середній школі» (XX КАРИШИНСЬКІ ЧИТАННЯ)* (м. Полтава, 29-30 травня 2013 р.) / За заг. ред. проф. М. В. Гриньової. Полтава, 2013. С.178–179.
5. Про освіту: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>. (дата звернення: 15.12.2022).
6. Процай Л. П. Цифрове громадянство як педагогічна проблема. *Проектування позитивного життєвого простору особистості* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 18-19 квіт. 2019 р.) / упоряд. О. І. Березан ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. Полтава, 2019. С. 52–53.

Євгенія ДОРОШЕНКО

РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВИТИ

Ціль інклюзивної освіти – зробити усе можливе, аби жодна дитина з особливими освітніми потребами не відчувала себе іншою, зайвою. Щоб її не жаліли, а розуміли; не тільки співчували, але сприймали такою, якою вона є; не виокремлювали, а допомагали і